

עפ"ת 28654/02/21 - יוסף חיים כהן ששון נגד מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בירושלים
בשבתו כבית-משפט לערעורים פלייט

עפ"ת 28654-02-21 כהן ששון נ' מדינת ישראל
תיק חיצוני: 3315/15 פמי

לפני כבוד השופט מרדכי כדורי
בעניין: יוסף חיים כהן ששון
באמצעות ב"כ עו"ד מיכאל עירוני
נגד מדינת ישראל
באמצעות ב"כ עו"ד הדס עמיר
מפרקליטות מחוז ירושלים

פסק דין הערעור:

1. לפני ערעור על הכרעת דינו של בית המשפט לתעבורה (כב' השופט נ' נחשון) מיום 14/7/2019, בגדרה הורשע המערער בעבירות של: הפקרה אחרי פגיעה, לפי סעיף 64א(א) בפקודת התעבורה [נוסח חדש] תשכ"א-1961 (להלן: "**הפקודה**"); נהיגה ברשלנות, לפי סעיף 62(2) בצירוף סעיף 38(2) בפקודה; וגרם נזק לאדם ולרכוש, לפי תקנה 21(ב)(2) בתקנות התעבורה, תשכ"א-1961.

כתב האישום:

2. על פי עובדות כתב האישום, ביום 17/3/2015 נהג המערער ברכב בעקבות רכבה של המתלוננת, אשר האטה את מהירות נסיעתה בשל אוטובוס שהיה במקום. המערער, שנהג במהירות ולא שמר על מרחק, פגע בעוצמה בחלק האחורי של רכב המתלוננת.

כתוצאה מהתאונה המתלוננת נפגעה בראשה, נגרמו לה כאבים בצוואר, היא פונתה לבית החולים ושחררה ממנו למחרת היום. בנוסף, נגרמו נזקים לכלי הרכב המעורבים.

המערער המשיך בנסיעה מבלי שעצר במקום התאונה, עמד על תוצאותיה, בדק את מצבה של המתלוננת, הזעיק עזרה רפואית או מסר את פרטיו. לאחר כ-150 מטר ממקום התאונה רכב המערער נאלץ לעצור, בשל הנזק שנגרם לו כתוצאה מהתאונה.

ההליך בבית המשפט קמא:

3. בתשובתו לאישום המערער הודה בתיאור עובדות התרחשות התאונה. המערער כפר ביתר עובדות כתב האישום, בחלקן מחוסר ידיעה. אשר למעשה ההפקרה טען, כי עצר בסמוך למקום התאונה, במרחק של כמאה מטרים, והתעניין בשלומה של המתלוננת.
4. לאחר שנשמעו הראיות, בשלב הסיכומים, ביקש המערער לחזור בו מהודאתו בעובדות התאונה ולתקן את תשובתו לאישום. כנימוק לבקשתו טען המערער שהוא קיבל על עצמו אחריות מוסרית לתאונה.
5. בהחלטה מיום 14/7/2019 דחה בית המשפט קמא את הבקשה לחזרה מהודאה. נקבע, כי חזרה מהודאה תתאפשר במקרים חריגים ונדירים, בהם הנאשם הציג נימוקים מיוחדים המצביעים על כך שנסיונות המקרה הספציפיות מצדיקות זאת. ברם, המערער לא הציג טעמים מיוחדים כאמור, ואין חשש לכך שהודאתו ניתנה בשל חוסר הבנה או שלא מרצונו החופשי.
6. בהכרעת דינו בית המשפט קמא עמד על כך שהמחלוקת בין הצדדים מתמקדת בשאלה האם בנסיבות העניין התקיימו יסודות עבירת ההפקרה הקבועה בסעיף 64א(א) בפקודה.
- בית המשפט קמא סקר את הראיות שנשמעו לפניו, מצא כי עדויותיהם של המתלוננת, השוטר ועד הראיה שהעידו מטעם המשיבה מהימנות, וקבע כי הוא אינו נותן אמון בגרסתו של המערער.
- לאחר שבחן את הרכיבים העובדתיים של עבירת ההפקרה, ולאור ממצאיו העובדתיים, קבע בית המשפט קמא כי המערער לא עצר במקום התאונה או קרוב לו ככל האפשר על מנת לעמוד על תוצאותיה ולהזעיק עזרה.
- מסקנתו זו, בצירוף הודאתו הנ"ל של המערער, הביאו את בית המשפט קמא להרשיע את המערער בעבירות שיוחסו לו בכתב האישום.

תמצית טענות הצדדים בערעור:

7. בערעור שהגיש, המערער תוקף את החלטת בית המשפט קמא שלא להתיר לו לחזור בו מהודאתו, את ממצאיו העובדתיים ואת מסקנתו הסופית.
8. לטענת המערער, היה על בית המשפט קמא להיעתר לבקשתו ולהתיר לו לחזור בו מהודאתו, מהנימוקים הבאים:

א. בתשובתו לאישום המערער לא הודה בכך שעבר את העבירות שיוחסו לו, אלא רק אישר את העובדות הרלבנטיות שפורטו בכתב האישום. בכך קיבל המערער על עצמו רק אחריות מוסרית לתאונה, ולא אחריות חוקית.

ב. אין בראיות שנשמעו כדי לבסס מסקנה בדבר אחריותו לתאונה.

ג. המערער לא הבין את משמעותה של הודאתו.

9. עוד טוען המערער, כי בית המשפט קמא קיבל כראיות מספר אמרות חוץ של עדים, שאינן קבילות: דו"ח פעולה שערך שוטר; הודעה שנמסרה על ידי השוטר; ושתי הודעות במשטרה שמסרו המתלוננת ועד ראיה לאירוע. המערער מדגיש כי בית המשפט קמא הסתמך בהכרעת דינו על דו"ח הפעולה שערך השוטר.

10. לעמדת המערער, יש לפרש את חובתו של נהג לעצור במקום התאונה או קרוב לו ככל האפשר, בהתאם לנסיבות הספציפיות של כל מקרה ומקרה. כמו כן, החובה להעניק עזרה לנפגע בתאונה היא לא דרישה טכנית, אלא מהותית, ונועדה לוודא הענקת סיוע בפועל לנפגע. לטענת המערער, הוא היה "בשוק" או "בהלם", כלשונו, כתוצאה מהתאונה, ועצר את רכבו במרחק של כ-100 מטר ממקום התאונה. לטענתו, כיוון שהוא הבחין ממקום עומדו בכך שהמתלוננת מקבלת סיוע מעד הראיה, הוא קיים את המוטל עליו - לוודא כי הנפגעת לא ננטשת אלא מטופלת כנדרש. לעמדתו, הוא לא נדרש לעמוד בסמוך למתלוננת ולנקוט באקט אקטיבי כדי לקיים את דרישת החוק.

11. במהלך הדיון בערעור מיקד המערער את טענותיו נגד הרשעתו בעבירת ההפקרה, וחזר בו מטענותיו נגד הרשעתו בעבירות האחרות.

12. המשיבה סומכת את ידיה על הכרעת דינו של בית המשפט קמא.

13. לעמדת המשיבה, כלל הראיות התקבלו על ידי בית המשפט קמא כדין, בהיעדר התנגדות, וכאשר התאפשר למערער לחקור את העדים בחקירה נגדית על תוכנם של המסמכים. בנוסף, בית המשפט התרשם באופן בלתי אמצעי מהעדים שהעידו לפניו, ועל בסיס התרשמותו זו קבע את ממצאיו העובדתיים.

14. המשיבה טוענת, כי בית המשפט קמא ניתח כראוי את הרכיבים העובדתיים של עבירת ההפקרה, ומצא שהם התקיימו בעניינו של המערער. המשיבה מציינת כי על פי ממצאיו העובדתיים של בית המשפט קמא, המערער לא עצר במקום התאונה או קרוב לו ככל האפשר על מנת לעמוד על תוצאות התאונה

ולהזעיק עזרה, כדרישת החוק, אלא נאלץ לעצור במרחק של כ-100 מטר ממקום התאונה בשל כך שלא ניתן היה להמשיך בנסיעה ברכב.

דין ומסקנות:

15. כאמור, המערער חזר בו מטענותיו נגד הרשעתו בעבירות של נהיגה ברשלנות וגרם נזק לאדם ולרכוש. משכך, מתייתר הצורך לדון בטענותיו נגד החלטת בית המשפט קמא שדחתה את בקשתו לחזור בו מהודאתו בדבר קיומן של העובדות ששמשו יסוד להרשעתו בעבירות אלה. לא נותר אלא לבחון את טענות המערער בדבר התקיימותם של יסודות עבירת ההפקרה.

16. תכליתה של עבירת ההפקרה נדונה לא אחת בפסיקתו של בית המשפט העליון. הודגש, כי עבירת ההפקרה אינה מתמצה בהושטת עזרה רפואית לנפגע, אלא חורגת, מעצם טבעה, מן הצורך הרפואי הצר, וחלה על מכלול התנהגותו של הנהג המעורב בתאונה. בית המשפט העליון הבהיר כי לעבירה הנדונה שורשים בתורת המוסר, והיא נועדה לעגן במשפט את החובה המוסרית החלה על אדם המעורב בתאונה לסייע לנפגע, לדאוג לשלומם ולהציל את חייו. נקבע, כי העבירה נחקקה על מנת לשרת מטרה מרכזית אחת, ולצדה שתי מטרות משנה. המטרה המרכזית היא הבטחה שתינתן לנפגע בתאונה עזרה מיידית, על מנת לשמור על גופו ועל חייו. מטרות המשנה הן למנוע מנהג מלהתחמק מאחריותו לתאונה, ולהקל על יכולתם של רשויות אכיפת החוק לברר כיצד נגרמה תאונת הדרכים ומי אחראי לה. על נהג המעורב בתאונה לקבל על עצמו אחריות על חלקו באירוע, ולסייע לגורמי הרפואה ולרשויות אכיפת החוק (ראו: ע"פ 9628/09 **שרעבי נ' מדינת ישראל**, 1/3/2012).

17. לגרסת המערער בעדותו בבית המשפט קמא, הוא עצר את רכבו במרחק של כמאה מטר ממקום התאונה, עמד לצדו של רכבו והמתין לגרר. לאחר ששוטר שהגיע למקום וערך בו סריקות הבחין במערער ופנה אליו, המערער אמר לשוטר שהוא גרם לתאונה ושהוא מוכן לקבל על עצמו אחריות לגרימתה.

הינה כי כן, אף לגרסתו של המערער הוא, הוא לא פעל בהתאם לנדרש ממנו, לא סייע ככל יכולתו לגורמי הרפואה ולרשויות האכיפה, אלא עמד פרק זמן לא מבוטל בסמוך לרכבו ובריוח ממקום התאונה, בחוסר מעש, עד ששוטר פנה אליו.

דומה כי די היה בכך כדי להרשיע את המערער בעבירת ההפקרה.

18. וודאי שכך הם פני הדברים לאור ממצאיו העובדתיים של בית המשפט קמא, אשר לא נתן אמון בגרסתו של המערער, ודחה את טענתו כי הוא נפגע בתאונה. על פי ממצאיו העובדתיים של בית המשפט קמא: היה באפשרות המערער לעצור את רכבו במקום התאונה; המערער עצר לאחר מכן שלא לשם המטרות הקבועות בעבירות ההפקרה, אלא בשל מצבו המכני של רכבו; בתחילה המערער לא שיתף פעולה עם

השוטר, אלא לאחר שנערכו על ידי השוטר פעולות חקירה, ולאחר שהשוטר שב למערער והזהיר אותו.

19. אשר לטענת המערער בדבר קבילותם של מסמכים שנערכו על ידי העדים אומר, כי יש להבחין בין דוח הפעולה וההודעה של השוטר לבין ההודעות שמסרו המתלוננת ועד הראיה.

סעיף 27(א) בפקודה מורה כי:

"בית המשפט הדן בעבירת תעבורה רשאי, לענין העבירה, לקבל כראיה -
(1) הודעה בכתב של שוטר או של מי שהוסמך כדין לערוך הודעה כאמור, או דו"ח
בוחן של משטרת ישראל, אם אלה נעשו במילוי תפקידו של עורכם;
(2) הודעה בכתב של אדם שנכח בשעת ביצוע עבירה מן העבירות המפורטות
בתוספת הרביעית, אם ההודעה נערכה בפני שוטר או בידו ואושרה בחתימת ידו של
נותן ההודעה.
ובלבד שהודעה או דו"ח בוחן כאמור נעשו סמוך ככל האפשר לאירוע העבירה."

דו"ח הפעולה והודעת השוטר נעשו במסגרת תפקידו של השוטר, ולכן לא היתה מניעה לקבלם כראיה.

לעומת זאת, כיוון שהעבירות שיוחסו למערער אינן מנויות בתוספת הרביעית, יש טעם בטענת המערער בעניין. אכן, כפי שטענה המשיבה, נסיבות קבלת המסמכים האמורים לא פורטו בפרוטוקול הדיון. אולם, אין בכך כדי להכשיר את קבלתם. מכל מקום, ממצאיו העובדתיים של בית המשפט קמא לא הושתתו על ההודעות האמורות, שזכרם לא בא בנימוקים שפורטו בהכרעת הדין, אלא על התרשמותו הישירה והבלתי אמצעית מהעדים שהעידו לפניו. משכך, אין בקבלת ההודעות האמורות כדי לפסול את פסק הדין (סעיף 56 בפקודת הראיות [נוסח חדש], תשל"א-1971).

20. אני סבור אפוא כי לא נפלה טעות במסקנתו של בית המשפט קמא, לפיה עלה בידי המשיבה להוכיח במידה הנדרשת בפלילים כי המערער עבר את העבירות שיוחסו לו בכתב האישום.

לאור האמור, הערעור נדחה.

המערער יתייצב לפני הממונה על עבודות שירות לצורך קליטה והצבה ביום 29/12/2021 עד לשעה 10:00, במפקדת מחוז הדרום, יחידת עבודות שירות, באר שבע.

המזכירות תשלח העתק פסק הדין לבאי כוח הצדדים.

ניתן היום, כ"ב כסלו תשפ"ב, 26 נובמבר 2021, בהעדר
הצדדים, בהסכמתם.